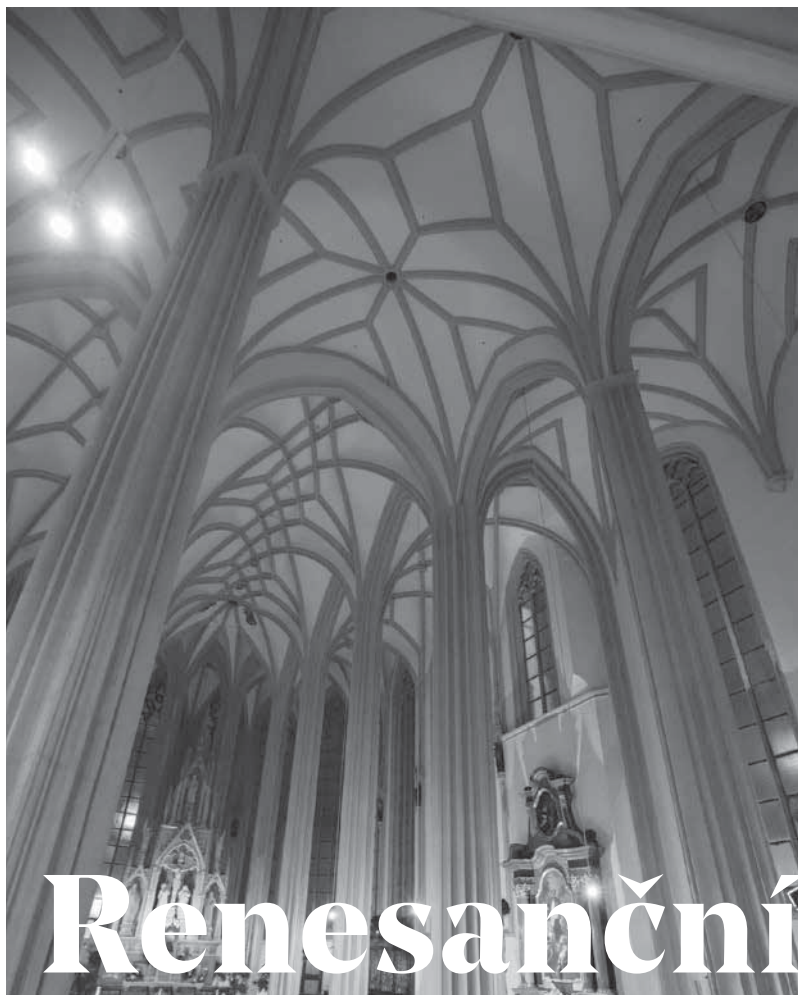

51. MORAVSKÝ PODZIM

3. 10. 2021

16.00

KOSTEL SV. JAKUBA

Renesanční moteta

Mezinárodní hudební festival Brno/Brno International Music Festival

51. MORAVSKÝ PODZIM / 51st MORAVIAN AUTUMN

1-17/10/2021

Renesanční moteta

Renaissance motets

NE 3. 10. 2021 / kostel sv. Jakuba / 16:00

PÁ 1. 10. 2021, Janáčkovovo divadlo, 19:00

ZAHAJOVACÍ KONCERT

J. NOVÁK Filharmonické tance
SCHWERTSIK Nachtmusiken
GLASS Symfonie č. 12 „Lodger“

Angélique Kidjo zpěv
Christian Schmitt varhany
Filharmonie Brno
dirigent Dennis Russell Davies

SO 2. 10. 2021, Bobycentrum, 19:00

HUUN-HUUR-TU & MARTYNOV & GRINDĚNKO & OPUS POSTH & MLADA

MARTYNOV Děti vydry
Huun-Huur-Tu
Opus Posth Ensemble
Akademický sbor Mlada
Vladimír Martynov klavír
Tatjana Grinděnko housle a umělecké vedení

NE 3. 10. 2021, kostel sv. Jakuba, 16:00

RENASANČNÍ MOTETA

renesanční vícesborové nešpory
VICTORIA, ASOLA, CIFRA, HANDL GALLUS,
ZANGIUS, LASSO

Societas Incognitorum,
gregoriánská schola,
OctOpus Vocalis, Illegal consort,
Ensemble Versus
a instrumentalisté
řídí Eduard Tomašík

NE 3. 10. 2021, Besední dům, 19:00

WÜRTEMBERSKÝ KOMORNÍ ORCHESTR HEILBRONN

STRAVINSKIJ Dumbarton Oaks
PROKOFJEV Houslový koncert č. 2
SCHNITTKE Concerto grosso č. 3
PROKOFJEV Symfonie č. 1 „Klasická“

Noah Bendix-Balgley, Zohar Lerner housle
Württembergisches Kammerorchester
Heilbronn
dirigent Benjamin Reiners

ÚT 5. 10. 2021, Besední dům, 19:00

LE POÈME HARMONIQUE

Aux marches du palais, tradiční
francouzské písně 15.–19. století
Le Poème Harmonique
Vincent Dumestre umělecké vedení a teorba

ST 6. 10. 2021, Besední dům, 19:00

JAN NOVÁK 100

J. NOVÁK Choreae vnales,
Odarum concentus, Carmina Sulamitis,
Concentus Eurydiceae, Concentus biugijs
Kristina Vaculová flétna
Lucie Hilscherová mezzosoprán
Vít Dvořáček kytara
Lucie Schinzelová klavír
Kristýna Znamenáčková klavír
Ensemble Opera Diversa
dirigentka Gabriela Tardonová

ČT 7. 10. 2021, Besední dům, 19:00

JAKUB SLÁDEK – KLAVÍRNÍ RECITÁL

MARTINŮ Sonáta pro klavír H 350
J. NOVÁK Elegantieae tripodiorum
METNER Pohádky op. 51
RACHMANINOV Sonáta č. 2 b moll
Jakub Sládek klavír

PÁ 8. 10. 2021, Besední dům, 19:00

LUDICRA

RATAJ, NOTA, WAN, CARPENTER, VÖRÖŠOVÁ
Štěpán Filípek violoncello
BCO – Brno Contemporary Orchestra
dirigent Pavel Šnajdr

PÁ 8. – NE 10. 10. 2021

JOANNIS NOVAK 100

unikátní vikendový novákovský maraton

NE 10. 10. 2021, Univerzitní kino Scala, 16:30

HLUBINY DUŠE ARMÉNSKÉ HUDBY

From the Depths of the Soul –
Foray through the Musical Landscape
of Armenia, projekce dokumentárního filmu
AMIRKHANDIAN Miatsoom

NE 10. 10. 2021 Besední dům, 19:00

THE NAGHASH ENSEMBLE

HODIAN Songs of Exile
The Naghash Ensemble

ÚT 12. 10. 2021, Besední dům, 19:00

REJCHA: UMĚNÍ VARIACE

REJCHA L'Art de varier op. 57
Ivan Ilić klavír

ST 13. 10. 2021, Besední dům, 19:00

IVA BITTOVÁ & KYTAROVÉ KVARTETO ALEPH

G. F. HAAS Kytarový kvartet
CAGE/SMOLKA Music for Marchel Duchamp
CHALOUPKA Kytarový kvartet č. 2 „Árie Evy“
B. LANG Monadologie XXXII – The Cold Trip, part 1
Iva Bittová zpěv
Aleph Gitarrenquartett

ČT 14. 10. 2021, Besední dům, 19:00

CELLO OCTET AMSTERDAM & MAKI NAMEKAWA

GLASS The Hours, Dracula
HOVHANESS Lousadzak
V. ZOUHAR Zvlněná hladina
Maki Namekawa klavír
Cello Octet Amsterdam

PÁ 15. 10. 2021, Mahenovo divadlo, 19:00

KOČÁR DO VÍDNĚ

divadelní inscenace s živým orchestrem
hudba Jan Novák
jevištní adaptace Štěpán Pácl
režie Štěpán Pácl, Aminata Keita
výprava Michal Spratek
dramaturgie Barbara Gregorová
Ensemble Opera Diversa
dirigentka Gabriela Tardonová

NE 17. 10. 2021, Janáčkovovo divadlo, 19:00

ARMÉNSKÁ FILHARMONIE

MANSURJAN „... and then I was in time again“,
violový koncert
TERTERJAN Symfonie č. 3
CHAČATURJAN Symfonie č. 2 e moll
Luca Ranieri viola
Arménská filharmonie
dirigent Eduard Topčjan

NOVÝ SVĚT MORAVSKÉHO PODZIMU

NE 3. 10. 2021, Divadlo na Orli, 14:00

KOUTEK DIVOHLÉDNÉHO HUDEBNOTVORNA

SO 9. 10. 2021, Music Lab, 21:30

NOVÁK?

ST 13. 10. 2021, Blahoslavův dům, 21:30

BRNĚNSKÁ ZRCADLA

SO 16. 10. 2021, Besední dům, 19:00

Z NOVÉHO MĚSTA

DOPROVODNÝ PROGRAM

ST 6. 10. 2021, Ústav hudební vědy FF MU,
10:00–17:00

IMMORTALITATIS CAUSA

workshop k současné situaci provozování díla
Jana Nováka

SO 9. 10. 2021, Besední dům, 15:00

MORAVSKÝ PODZIM DĚTEM

novákovský workshop

PO 11. 10. 2021, Besední dům, odpoledne

ILÍČ O REJCHOVI

Ivan Ilić – přednáška o Antonínu Rejchovi

PO 11. – ST 13. 10. 2021, Ústav hudební vědy FF MU

55. MEZINÁRODNÍ HUDEBNĚVĚDNÉ KOLOKVIVUM

Hudba a její paměť: péče o hudební prameny

Renesanční vícesborové nešpory
Renaissance vespers for multiple choirs

Deus in adiutorium meum

TOMÁS LUIS de VICTORIA
Domine ad adiuvandum

Antifona: Domine, quinque talenta

JACOBUS HANDL GALLUS
Cantate Domino à 24 Žalm / Psalm 149

Antifona: Fidelis servus et prudens

GIOVANNI MATTEO ASOLA
Beatus vir à 8 Žalm / Psalm 111

Antifona:
NIKOLAUS ZANGIUS
Jesu dulcis memoria à 6

In exitu Israel de Egypto Žalm / Psalm 114

Antifona: Beatus ille servus

LAMBERT de SAYVE
Domine non est exaltatum Žalm / Psalm 130
Sicut ablactatus est à 5 Žalm / Psalm 130

Antifona: Euge, serve bone

JACOBUS HANDL GALLUS
Laudate Dominum à 24 Žalm / Psalm 150

Capitulum:
JACOBUS HANDL GALLUS
Sapientiam omnium à 12

Responsorium: Franciscum ut in publicum

Hymnus: Iste confessor Domini

Antifona: Coepit sub Innocentio

ORLANDO DI LASSO
Magnificat à 6

Interludium

ANTONIO CIFRA
Salve Regina à 8

Societas Incognitorum:

Kateřina Šujanová, Yvetta Fendrichová soprán / soprano
Tamara Kubandová alt / alto
Ondřej Múčka tenor **Martin Šujan** bas / bass

gregoriánská schola studentů MDW
(Universität für Musik und darstellende Kunst Wien)
choral schola of students at the MDW, řídí / direction **David Eben**

OctOpus Vocalis:

Dana Toncrová, Lucie Kořínková soprán / soprano
Linda Nepivodová, Lucie Kořínková alt / alto
Ivan Nepivoda, Jakub Herzan tenor
Vít Starka, Jan Faltýnek bas / bass

Illegal consort:

Ivana Píchová soprán / soprano

Lucie Netušilová Karafiátová alt / alto

Jan Turčínek tenor

Jan Faltýnek bas / bass

Ensemble Versus

umělecký vedoucí / artistic direction **Vladimír Mañas**

instrumentalisté / instrumentalists:

Richard Šeda,

Barbora Mišoňová cink / cornett

Ondřej Sokol,

Stanislav Penk,

Pavel Novotný trombon / trombone

Hana Fleková,

Kateřina Stávková,

Michal Raitmajer,

Piotr Wacławik viola da gamba

Dalibor Pimek violoncello / cello

František Dvořák violon / violone

Marek Kubát,

Přemysl Vacek teorba / theorbo

Anežka Mišoňová harfa / harp

Vít Bébar virginal

Marek Čermák varhanní pozitiv / portable organ

řídí / direction **Eduard Tomašík**

Musici Operis Jacoba Handla Galla s podobiznou skladatele a texty žalmů 149 a 150, Praha 1590
© Oddělení dějin hudby Moravského zemského muzea

Slavný renesanční skladatel **Jacobus Handl Gallus** se narodil kolem roku 1550 v historickém Kraňsku (dnešní Slovinsko) a své vzdělání a první hudební zkušenosti získal v předních kláštřích habsburského soustátí. Patřily mezi ně také premonstrátské kláštery v Louce u Znojma a v Zábrdovicích u Brna. Letní měsíce roku 1579 strávil přímo v Zábrdovicích, nedaleko za hradbami města, k čemuž se váže několik zmínek v Handlových sbírkách motet. Handl se tehdy také seznámil s tehdejšími probostem petrovské kapituly Stanislavem Pavlovským, který byl ještě zmíněného roku 1579 zvolen do funkce olomouckého biskupa. Jeho jméno dokonce zaznívá v Handlově oslavném motetu *Undique flammatis*, vytištěném na podzim 1580 v Praze. Ve stejné době se Handl stal biskupským kapelníkem a dle účetních knih zaslal toto své moteto také brněnské městské radě, za což obdržel značnou odměnu ve výši pěti zlatých. I v samotném městě tedy musel být již znám.

Krátce poté byl v brněnském farním kostele sv. Jakuba dokončen velký kůr na západní straně, který se jediný dochoval; starší balkony pro hudebníky byly poměrně vysoko zavěšeny po stěnách chrámu v blízkosti kněžiště. Zatímco provozování staršího renesančního repertoáru generace Josquina Desprez a Heinricha Isaaca i jejich následovníků dokládají dvě dochované sborové knihy z poloviny 16. století, stylové proměny druhé poloviny 16. století lze v případě kostela sv. Jakuba jen odhadovat s přihlédnutím k dochovaným tiskům brněnských augustiniánů, kteří tehdy sídlili nedaleko při kostele sv. Tomáše, nebo k bohatým zprávám o hudebním dění v olomouckém farním kostele sv. Mořice. Jacobus Handl Gallus pravidelně zasílal své v Praze tištěné sbírky právě olomoucké městské radě, podobně jako na řadu dalších míst, a proto nejspíše i do Brna.

Zvyklost rozesílat díla veleváženým adresátům – představeným bohatých klášterů či měst – kvetla nejvíce právě na přelomu 16. a 17. století, což souvisí s tehdejšími rozmachem nototisku. Jacobus Handl Gallus právě z těchto důvodů opustil službu biskupského kapelníka a přesídlil roku 1585 do Prahy, kde se kromě povinnosti kantora, tedy ředitele kůru malého kostela na Starém městě Pražském (sv. Jan Křtitel Na zábradlí), věnoval právě vydávání svých rozsáhlých sbírek a jejich následnému rozesílání po celé střední Evropě ve formě daru, a to až do své smrti v polovině roku 1591. Dle dobových zvyklostí tento dar nezůstal zpravidla bez odplaty, přičemž výše této odměny měla především odrážet prestiž obdarovaného.

Handlova čtyřdílná sbírka motet *Opus musicum*, vydaná mezi roky 1586 a 1591, poskytovala chrámovým hudebníkům rozsáhlý repertoár liturgické hudby pro celý církevní rok i další příležitosti, a to v rozmanitém počtu hlasů. Handl Gallus s oblibou používal tehdy obvyklou šestihlasou sazbu, ale také vícesborové obsazení pro osm a více hlasů, jinak řečeno pro dva a více obvykle čtyřhlasých sborů. Sbor zde však nutně neoznačuje jen skupinu zpěváků. Vícehlasý zpěv byl v kostelích běžně podporován jemným zvukem varhanního pozitivu a o svátcích či mimořádných příležitostech se na provozu podíleli také městští hudebníci, hrající jak na dechové, tak na smyčcové nástroje. Jsou to právě ony mimořádné příležitosti, kdy kromě bohoslužebného charakteru vystupuje do popředí i další služební funkce hudby: reprezentace, okázalost, demonstrace bohatství. Skladby pro osm a více hlasů potřebovaly jednoduše větší počet hudebníků: sám Handl Gallus se odvolává na běžnou přítomnost varhan i městských trubačů v každém významnějším městě. V brněnském kostele sv. Jakuba byly již tehdy v provozu tři hudební

XXIII. v. oc: ad IIII. choros. CXLIII. Chorus II.

Cantus I. II. chori. **L** Audate eum in firmamento virtutis eius, Laudate e-

ba, Laudate eum in tympano & choro, in tympano & choro, ij

Cantus II. II. chori. **L** Audate eum in firmamento virtutis eius, Laudate e-

ba, Laudate eum in tympano & choro, in tympano & choro, ij

Tenor. II. chori. **L** Audate eum in firmamento virtutis eius, Laudate e-

ba, Laudate eum in tympano & choro, in tympano & choro, ij

Musici Operis, *Laudate Dominum*, ukázka z tenorové hlasové knihy
© Oddělení dějin hudby Moravského zemského muzea

ní kůry, a právě ve skladbách Jacoba Handla Galla se velmi záhy odráží vzrůstající obliba benátské praxe, kdy se muzicírovalo z různých míst chrámu.

Samotná Handlova moteta, vybraná pro tento program, představují provozně nejnáročnější skladby z jeho rozsáhlé sbírky. Výše uvedené skladatelovy poznámky o nástrojích či jeho odvolání se na bohatou hudební praxi v Šalamounově chrámu se záměrně nesou v obecné rovině, aby konkrétní realizace odrážela záměr a prostorové i instrumentační možnosti v daném místě. To, že jsou všechny hlasy v původním tisku opatřeny liturgickým textem, tedy neznamená, že moteto muselo být výhradně zpívané, naopak. Tato univerzalita umožňovala prakticky libovolnou kombinaci hlasů a nástrojů včetně čistě instrumentálního obsazení některého ze sborů. Podle dobové praxe jsou proto k vokálním souborům, podpořeným klávesovými a strunnými nástroji, připojeny také dobové nástroje dechové a smyčcové. Ty dle potřeby hlasy podporují, někdy je ale také zcela nahrazují a mnohohlasá skladba tak získává jinou barvu a větší srozumitelnost. Různá velikost a obsazení ansámblů je užita nejen v případě dvou Handlových motet pro vůbec největší počet hlasů, kde je celkový počet dvacet čtyři hlasů rozdělen do čtyř šestihlasých sborů, ale také v případě moteta pro dvanáct hlasů. Zde je užito sólového pěveckého obsazení prvních dvou sborů v doprovodu ansámblu trombónů a viol da

gamba. Ojedinělost vícesborových skladeb spočívá do velké míry v prostorovém efektu. Spíše než o jemné odstíny dynamiky jde o proměňující se zdroje zvuku a jejich postupné vrstvení až k nádhernému splynutí s pomocí chrámové akustiky.

Moteta Jacoba Handla Galla jsou vetknuta do jakési ideální rekonstrukce slavnostní odpolední bohoslužby zvané nešpory, v nichž se vícehlas střídá z estetických i praktických důvodů s chorálním jednohlasem či krátkými plochami čistě instrumentální hudby. Většina liturgických textů, které zazní v chorálním podání, se symbolicky vztahuje k termínově blízkému svátku sv. Františka z Assisi (4. října) a Handlova moteta doplňují dle potřeb liturgie díla jeho současníků. Na úvod jde o čtyřhlasou odpověď k chorálnímu invitatoriu *Deus in adiutorium* od **Tomáše Luise de Victoria** (1548–1611), zkomponovanou v tehdy oblíbeném stylu *falsobordone*, tedy jako sled několika akordů k deklamaci potřebného liturgického textu.

Vícesborové skladby v převažujícím homofonním stylu i kontrastní polyfonní moteta mají v tomto programu fiktivních nešpor obvykle funkci žalmů, a jsou proto obklopeny chorálními antifonami s jednou výjimkou, kdy žalm číslo 114 (*Když vyšel Izrael z Egypta*) zazní ve zvláštním, přímo jemu náležejícím chorálním nápěvu. Spíše homofonní sazba šestihlasého moteta *Jesu dulcis memoria* **Nicolaue Zangia** (z. 1617) rovněž odráží dobovou praxi využití hlasů i nástrojů v liturgické hudbě. Právě Zangius, tehdy ve službách moravského zemského hejtmana Karla z Lichtenštejna, zakoupil roku 1604 spolu s dalšími tisky také několik sbírek, jejichž autorem byl velmi plodný a oblíbený italský skladatel **Giovanni Matteo Asola** (z. 1609). Právě Asolovo zhudebnění žalmu *Beatus vir* představuje spolu se závěrečnou mariánskou modlitbou *Salve Regina* od **Antonia Cifry** (z. 1629) obvyklé zhudebnění delšího liturgického textu na sebe těsně navazujícím přednesem dvou čtyřhlasých sborů, které pak v klíčových místech znějí mohutným osmihlasem.

Tradiční polyfonii v programu zastupují dvě moteta **Lamberta de Sayve** (1548–1614), kapelníka císaře Matyáše I., které pocházejí z jeho rozsáhlé sbírky, vydané roku 1612 v tiskárně premonstrátského kláštera v Louce u Znojma, a *Magnificat* mnichovského kapelníka **Orlanda di Lasso** (1529–1594). Právě pro jeho pravidelné liturgické využití v nešporách zhudebnil Lasso tento chvalozpěv Panny Marie z Lukášova evangelia mnohokrát. Vzhledem k rozsáhlosti textu zkomponoval dle dobové praxe jen sudé části, zatímco liché verše jsou zpívány chorálně a rozsáhlá skladba tak díky těmto kontrastům neztrácí své napětí a půvab.

Vladimír Mañas

Chorální části programu provede schola složená ze studentů oboru chrámová hudba na Universität für Musik und darstellende Kunst Wien (MDW), kterou provede přední znalec a praktik gregoriánského chorálu a umělecký vedoucí souboru Schola Gregoriana Pragensis **DAVID EBEN**.

Brněnské vokální kvinteto **SOCIETAS INCOGNITORUM** (v překladu Společnost neznámých) se zabývá téměř převážně interpretací hudby 16. a 17. století. Založeno bylo v roce 1998 jako profesionální sólový ansámbl. Zpočátku soubor vyrůstal na dílech předních renesančních

Societas Incognitorum

a raně barokních skladatelů (Gesualdo, Hassler, Monteverdi, Schütz), posléze však začal vyhledávat a objevovat autory, jejichž život a tvorba úzce souvisí s českým a moravským regionem, avšak kteří zůstali dnešní veřejnosti – a to i odborné – zcela utajeni.

Díky badatelské činnosti uměleckého vedoucího Eduarda Tomašтика tak ansámbl ve spolupráci s Českou televizí a rozhlasem novodobě premiéroval skladby z hlavních moravských center: Olomouc, Mikulov, Kroměříž aj. Objevil řadu skvostných špičkových děl, která jsou přinejmenším na stejné (ne-li vyšší) úrovni jako díla jejich světově proslulejších kolegů. Právě tato činnost je pro soubor charakteristická a velmi ceněná v odborných kruzích. Dnes tyto skladby tvoří širokou repertoárovou základnu ansámblu, s níž podnikl nespočet světových novodobých premiér, a v tomto počínání také pokračuje s řadou dalších unikátních titulů, které má nyní k dispozici. Název souboru tímto navíc získal nový rozměr – s trochou nadsázky se dá říct, že Societas Incognitorum představuje širokému obecenstvu jakousi společnost neznámých vynikajících autorů, kteří však nepochopitelným řízením osudu neprávem zapadli v toku času.

Vokální okteto **OCTOPUS VOCALIS** bylo založeno v roce 2013, většina jeho členů se však zpěvu věnuje společně již od dětských let, kdy se setkali v brněnském dětském sboru Kantiléna. Od té doby spolupracovali na mnoha projektech, ať již v rámci větších hudebních těles, komorních ansámblů či sólových vystoupení.

Stylově se soubor zaměřuje především na hudbu starších předklasických období a klasický repertoár 20. a 21. století a na hledání zajímavých tematických i hudebních souvislostí mezi těmito historicky vzdálenými póly. Na programu se objevují ale také skladby jiných období, soubor občas opustí rámec artificiální hudby směrem k lidové hudbě, swingu nebo jazzu.

Vedle skladeb a cappella, které tvoří základ repertoáru, spolupracuje OctOpus Vocalis pravidelně s instrumentalisty různého stylového zaměření (Jan Čížmár, Plaisirs de Musique, BCO – Brno Contemporary Orchestra, František Nečas). V české premiéře soubor provedl cyklus polského skladatele Pawła Łukaszewského *Responsoria Tenebrae* (Velikonoční festival duchovní hudby, 2014) a podílel se na světové premiéře skladby *Missa Brunensis* brněnského autora Mária Buzziho (2016). Ansámbl sdílí své interpretační zkušenosti na mezinárodních sborových setkáních a účastní se kurzů a workshopů (například se členy The King Singers v letech 2015 a 2019).

Vokální ansámbl **ILLEGAL CONSORT** navazuje na dlouholetou tradici brněnských vokálních těles. Je sestaven ze zkušených zpěváků věnujících se interpretaci hudby různých časových období. Do společného ansámblového projektu je přivedla touha po intenzivní práci s podobně smýšlejícími hudebníky, možnost uměleckého vyžití, otevřená dramaturgie a chuť prohlubovat své interpretační dovednosti. Jejich záměrem je zpívat s chutí pro všechny a přiblížit komorní hudbu široké, tedy i laické veřejnosti.

V roce 2012 se soubor věnoval dílu Heinricha Schütze (nastudoval mj. jeho skladbu *Musikalische Exequien*), vystupoval na festivalu Třebíčská nockturna a rok zakončil spoluprací s Cimbálovou muzikou Pentla z Boršic na pěti společných vánočních

koncertech. Roku 2013 ansámbl vystoupil v rámci doprovodného programu Velikonočního festivalu duchovní hudby (Gesualdo da Venosa) a na českokrumlovském Festivalu barokních umění (Monteverdi, Gallus a další). Užší kvartetové obsazení pravidelně koncertuje po hradech a zámcích jižní Moravy s pozdněrenesančním repertoárem (Josquin, Lasso).

Komorní sbor **ENSEMBLE VERSUS** se věnuje výhradně duchovní hudbě z období renesance, raného baroka, dvacátého století a dílům soudobým. Usiluje vždy o neotřelou a tematicky sevřenou dramaturgii jednotlivých vystoupení, spíše zpívaných rozjímání než koncertů. Svým repertoárem tak v kombinaci „staré“ a „nové“ hudby obsahuje všechna období liturgického roku.

Ensemble Versus vznikl v roce 2003 jako komorní sbor studentů Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a do roku 2009 vystupoval pod názvem Kamuffláž. Sbor založil a dosud vede **VLADIMÍR MAŇAS**. Ensemble Versus od svého počátku působí pod záštitou Ústavu hudební vědy FF MU a v roce 2009 se stal součástí souboru Ensemble Opera Diversa. Repertoár sboru je soustředěn na duchovní hudbu 16. (Josquin Desprez, Pierre de la Rue, Heinrich Isaac, Jacobus Vaet, Carlo Gesualdo) a 20. století (Francis Poulenc, Marcel Duruffé, Bohuslav Martinů, Benjamin Britten, Petr Eben, Ivan Hrušovský) a na duchovní díla současných skladatelů (Ondřej Kyas, Alain De Ley, František Emmert).

Muzikologické zázemí umožňuje souboru provádět renesanční skladby ve vlastních transkripcích, rovnocenné místo v repertoáru mají také skladby vzniklé na objednávku sboru.

Dirigent, sbormistr, tenorista a cimbalista **EDUARD TOMAŠTÍK** je absolventem bratislavské konzervatoře (hra na cimbál) a brněnské Janáčkovy akademie múzických umění (obory dirigování sboru a dirigování orchestru). Své odborné znalosti si dále rozšířil doktorandským studiem hudební vědy na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně se zaměřením na hudební dění na Moravě v 17. století. V letech 1996–1998 působil jako asistent sbormistra Janáčkovy opery NdB a Brněnského akademického sboru. V roce 1998 založil komorní soubor staré hudby Societas Incognitorum, s nímž uskutečnil řadu koncertních a studiových novodobých premiér ve spolupráci s Českou televizí a mnoha rozhlasovými stanicemi.

V posledních letech se zabývá také žánrovými přesahy staré hudby a hledá společné jmenovatele se současnými hudebními žánry (mj. unikátní spolupráce se slovenským jazzovým triem Pacora na projektu spojujícím renesanční vokální polyfonii s prvky swingové a jazzové sféry). Současně působí jako lektor na interpretačních kurzech staré hudby a přednáší sbormistrovství na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity. Jako dirigent a sbormistr je zván ke spolupráci s různými vokálními a orchestrálními tělesy u nás i v zahraničí.

The famous Renaissance composer, **Jacobus Handl Gallus**, was born around 1550 in the historical region of Carniola (in today's Slovenia) and received his education and first musical experiences in the leading monasteries of the Habsburg monarchy, including those of the Premonstratensians in Louka near Znojmo and Zábřdovice near Brno. Handl's four-volume collection of motets, *Opus musicum*, published between 1586 and 1591, provided church musicians with an extensive repertoire of liturgical music for the whole church year as well as for special occasions, and did so for various numbers of voices. Handl's motets chosen for this programme rank among the most demanding of his extensive collection in performance terms, and are included in an ideal reconstruction of a festive afternoon service of the vespers, in which polyphony was alternated for aesthetic as well as practical reasons with plainchant or brief pieces of purely instrumental music. In this programme, the multi-choir pieces, largely in homophonic style, and the contrasting polyphonic motets mostly serve the function of psalms – as they usually do in vespers services – and for that reason are augmented by choral antiphons. Most of the liturgical texts that will be chanted are, symbolically, related to the feast of Saint Francis of Assisi on 4 October, a date close to that of the concert, and Handl's motets are complemented with works by his contemporaries to suit the liturgical needs.

Vladimír Mañas, translated by Štěpán Kaňa

Úvod: **Deus in adiutorium** (chorál)

TOMÁS LUIS de VICTORIA

Domine ad adiuvandum

Deus in adiutorium meum intende.
Domine ad adiuvandum me festina.
Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto,
sicut erat in principio et nunc et semper
et in saecula saeculorum. Amen. Alleluia.

Bože, vysvobod' mě,
Hospodine, na pomoc mi pospěš!
Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému,
jako byla na počátku i nyní i vždycky.
Amen. Aleluja.

Antifona: Domine, quinque talenta
(chorál)

JACOBUS HANDL GALLUS

Cantate Domino

Žalm 149

Cantate Domino canticum novum laus
eius in ecclesia sanctorum.
Laetetur Israel in eo qui fecit eum et filii
Sion exultent in rege suo.
Laudent nomen eius in choro in tympano
et psalterio psallant ei.
Quia beneplacitum est Domino in populo
suo et exaltabit mansuetos in salute.
Exultabunt sancti in gloria laetabuntur
in cubilibus suis.
Exaltationes Dei in gutture eorum
et gladii ancipites in manibus eorum.
Ad faciendam vindictam in nationibus
increpationes in populis.
Ad alligandos reges eorum in conpedibus
et nobiles eorum in manicis ferreis.
Ut faciant in eis iudicium conscriptum
gloria haec est omnibus sanctis eius.

Zpívejte Hospodinu píseň novou,
jeho chválu v shromáždění věrných!
Ať se Izrael raduje ze svého Tvůrce,
ať synové Siónu jásají nad svým Králem,
ať tanečním rejem chválí jeho jméno,
ať mu pějí žalmy při bubnu a při citefe.
Hospodin má ve svém lidu zalíbení,
pokorně oslaví spásou.
Věrní ať jásají v slávě, ať plesají
na svých ložích.
Ať svým hrdlem vyvyšují Boha,
s dvoječným mečem v svých rukou,
aby nad pronárody konali pomstu,
tresty na národech,
aby spoutali řetězy jejich krále,
železnými okovy ty, kdo jsou u nich ve cti,
aby na nich vykonali soud,
jak o tom psáno.
Je to čest pro všechny jeho věrné.

Antifona: Fidelis servus et prudens
(chorál)

GIOVANNI MATTEO ASOLA

Beatus vir

Žalm 111

Beatus vir qui timet Dominum:
in mandatis ejus volet nimis.
Potens in terra erit semen ejus;
generatio rectorum benedicetur.
Gloria et divitiae in domo ejus: et justitia
ejus manet in saeculum saeculi.
Exortum est in tenebris lumen rectis:
misericors, et miserator, et justus.
Jucundus homo qui miseretur et commodat;
disponet sermones suos in iudicio:
quia in aeternum non commovebitur.
In memoria aeterna erit justus;
ab auditione mala non timebit.
Paratum cor ejus sperare in Domino,
confirmatum est cor ejus;
non commovebitur donec despiciat

inimicos suos.
Dispersit, dedit pauperibus; justitia ejus manet in saeculum saeculi: cornu ejus exaltabitur in gloria.
Peccator videbit, et irascetur; dentibus suis fremet et tabescet:
desiderium peccatorum peribit.

Blaze muži, jenž se bojí Hospodina, jenž velikou zálibu má v jeho příkázáních! Jeho potomci se stanou bohatýry v zemi, pokolení přímých bude požehnáno. Jmění, bohatství má ve svém domě, jeho spravedlnost trvá navždy.
Ve tmách vzbízí přímým světlo;
Bůh je milostivý, plný slitování, spravedlivý.
Dobře bývá muži, jenž se smiluje a půjčí a své věci spravuje dle práva:
nezhrouť se nikdy, spravedlivý zůstane v paměti věčně.
Nemusí se bát zlé zprávy, jeho srdce pevně doufá v Hospodina.
Jeho srdce má oporu v Bohu, nebojí se, jednou spatří pád svých protivníků.
Rozděluje, dává ubožákům, jeho spravedlnost trvá navždy, jeho roh se zvedne v slávě.
Svévolník na to zlostně hledí, skřípe zuby a odvahu ztrácí; choutky svévolníků přijdou vniveč.

Antifona:
NIKOLAUS ZANGIUS
Jesu dulcis memoria
Jesu dulcis memoria
dans vera cordis gaudia:
sed super mel et omnia
ejus dulcis praesentia.
Nil canitur suavius,
nil auditur jucundius,
nil cogitatur dulcius,
quam Jesus Dei Filius.

Vzpomínko sladká, Ježíši,
radosti srdci nejvyšší,
meď však a všechno převyšší
tvá blízkost, láska nejčistší.
Nic vroučnějšího nelze pět,
nic milejšího uslyšet,
nic vřelejšího pomyslet
než Ježíš, jenž je božství květ.

Žalm 114: In exitu Israel de Egypto
(chorál)

Antifona: Beatus ille servus (chorál)

LAMBERT de SAYVE
Domine non est exaltatum

Žalm 130
Domine non est exaltatum cor meum,
neque elati sunt oculi mei
neque ambulavi in magnis
neque in mirabilibus super me.
Si non humiliter sentiebam,
sed exaltavi animam meam.

Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce
ani povýšený pohled.
Neženu se za velkými věcmi,
za divy, jež nevystihnou,
nýbrž chovám se klidně a tiše.

Sicut ablactatus est
Žalm 130
Sicut ablactatus est super matrem suam,
ita retributio in anima mea.
Speret Israel in Domino,
ex hoc nunc et usque in saeculum.

Jako odstavené dítě u své matky,
jako odstavené dítě je ve mně má duše.
Čekej, Izraeli, na Hospodina nyní i navěky.

Antifona: Euge, serve bone (chorál)

JACOBUS HANDL GALLUS
Laudate Dominum

Žalm 150
Laudate Dominum in sanctis eius laudate eum in firmamento virtutis eius.
Laudate eum in virtutibus eius laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius.
Laudate eum in sono tubae laudate eum in psalterio et cithara.
Laudate eum in tympano et choro laudate eum in cordis et organo.
Laudate eum in cymbalis bene sonantibus laudate eum in cymbalis iubilationis.
Omnis spiritus laudet Dominum.

Chvalte Boha v jeho svatyni, chvalte ho i na obloze, již sklenul svou mocí, chvalte ho za jeho bohatýrské činy, chvalte ho pro jeho nesmírnou velikost!
Chvalte ho zvukem polnice, chvalte ho harfou a citerou, chvalte ho bubnem a tancem, chvalte ho strunami a flétnou, chvalte ho zvučnými cimbály, chvalte ho cimbály dunivými!
Všechno, co má dech, ať chválí Hospodina!

Capitulum:
JACOBUS HANDL GALLUS
Sapientiam omnium
Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens,
et in prophetis vacabit.
Narrationem virorum nominatorum conservabit,
et in versutias parabolarum simul introibit.
Occulta proverbiorum exquiret,
et in absconditis parabolarum conversabitur.

In medio magnatorum ministrabit,
et in conspectu praesidis apparebit.
In terram alienigenarum gentium pertransiet:
bona enim et mala in hominibus tentabit.
Cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum, qui fecit illum,
et in conspectu Altissimi deprecabitur.
Aperiet os suum in oratione,
et pro delictis suis deprecabitur.
Ipse palam faciet disciplinam doctrinae suae,
et in lege testamenti Domini gloriabitur.
Sapientiam ejus enarrabunt gentes,
et laudem eius enuntiabit ecclesia.

Ten, kdo se cele oddává přemítání v zákoně Nejvyššího, bude vyhledávat moudrost všech předků a bude se zabývat prorocstvími, bude zachovávat pořekadla proslulých mužů a ozřejmí si smysl podobenství. Bude vyhledávat skrytý smysl přísloví a svůj čas věnuje luštění podobenství. Mezi velmoži bude konat službu a bude se objevovat před správci. Zemí cizích pronárodů bude procházet, neboť prozkoumal dobré i zlé věci mezi lidmi. Své srdce upře hned zrána na Hospodina, který je jeho tvůrcem; před Nejvyšším se pokoří, otevře svá ústa v modlitbě a bude prosit za své hříchy. Ukáže, čemu se v Boží výchově naučil, a bude se honosit zákonem Hospodinovy smlouvy. O jeho moudrosti budou vypravovat pronárody a shromáždění bude zvěstovat jeho chválu.

Responsorium: Franciscum ut in publicum (chorál)

Hymnus: Iste confessor Domini (chorál)

Antifona: Coepit sub Innocentio (chorál)

ORLANDO di LASSO

Magnificat

Magnificat anima mea Dominum
Et exultavit spiritus meus in Deo
salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae suae:
ecce enim ex hoc beatam me dicent
omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est,
et sanctum nomen eius.

Et misericordia eius a progenie
in progenies timentibus eum.

Fecit potentiam in bracchio suo,
dispersit superbos mente cordis sui.
Deposuit potentes de sede
et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis
et divites dimisit inanes,
Suscepit Israel puerum suum recordatus
misericordiae suae,

Sicut locutus est ad patres nostros,
Abraham et semini eius in saecula.
Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto,
sicut erat in principio et nunc et semper
et in saecula saeculorum. Amen.

Duše má velebí Pána a můj duch jáásá
v Bohu, mém spasiteli,
že se sklonil ke své služebnici
v jejím ponížení.
Hle, od této chvíle budou mne blahoslavít
všechna pokolení,
že se mnou učinil veliké věci ten,
který je mocný. Svaté jest jeho jméno
a milosrdenství jeho od pokolení
do pokolení k těm, kdo se ho bojí.
Prokázal sílu svým ramenem,
rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně;

vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil,
hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté
poslal pryč s prázdnou.

Ujal se svého služebníka Izraele,
pamětliv svého milosrdenství,
jež slíbil našim otcům,
Abrahamovi a jeho potomkům navěky.
Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému,
jako byla na počátku i nyní i vždycky.
Amen.

Interludium (instrumentální)

ANTONIO CIFRA

Salve Regina

Salve Regina, Mater misericordiae,
vita, dulcedo et spes nostra, salve.

Ad te clamamus exsules filii Hevae
Ad te suspiramus gementes et flentes
in hac lacrimarum valle.

Eia ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos
ad nos converte.

Et Jesum, benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exsilium ostende.

O clemens,
o pia,
o dulcis Virgo Maria.

Zdrávas Královno, Matko milosrdenství,
živote, sladkosti a naděje naše,
buď zdráva!

K tobě voláme, vyhnaní synové Evy,
k tobě vzdycháme, lkající a plačící
v tomto slzavém údolí.

A proto, orodovnice naše,
obrať k nám své milosrdné oči
a Ježíše, požehnaný plod života svého,
nám po tomto putování ukaž,
ó milostivá,
ó přívětivá,
ó přesladvá Panno Maria!

KlasikaPlus.cz

PORTÁL

O KLASICKÉ HUDBĚ

...váš vyladěný partner

AUTENTICKÉ PROHLÍDKY

- * KRÁLOVO POLE
- * PRVOREPUBLIKOVÉ BRNO S DĚTMI
- * ZA VŠÍM HLEDEJ ŽENU A DALŠÍCH 20 PROHLÍDEK

LOKÁLNÍ PRŮVODCI
S CITEM PRO BRNO

Více informací o prohlídkách
na www.gotobrna.cz/akoetic
a v informačních centrech
TIC BRNO.

ZÁŘÍ-LISTOPAD 2021
VSTUPNÉ
200 / 120 / 60 Kč

PODZIM V BRNĚ

TIC BRNO ↑

GO TO BRNO

TIC BRNO, p.o. finančně podporuje
statutární město Brno.

B | R | N | O |

Hudební nástroje nejen pro klasickou hudbu

kytary.cz

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno, příspěvkovou organizaci

B | R | N | O

Filharmonii Brno a festival finančně a mediálně podporují

Za spolupráci děkujeme

Vydala / Published by: Filharmonie Brno

Text / Text by: Vladimír Mañas

Foto / Photos by: Oddělení dějin hudby Moravského zemského muzea, archiv Filharmonie Brno / Department of the History of Music (Moravian Museum), Filharmonie Brno Archive

Grafický návrh / Design by: Studio David Geč s.r.o.

Grafická úprava, sazba, produkce / Typesetting by: Petr Tejkal Design

Náklad 80 ks / Print run: 80 copies

Redakční uzávěrka / Information correct as of: 20. září 2021 / 20 September 2021

Filharmonie Brno, příspěvková organizace / contributory organisation

MHFB Moravský podzim / BIMF Moravian Autumn

Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, Česká republika / Czech Republic

lucie.snajdrova@filharmonie-brno.cz

www.filharmonie-brno.cz www.moravsky-podzim.cz

+420 539 092 801

+420 539 092 839 manažerka festivalu / festival manager

+420 539 092 811 prodej vstupenek / ticket office

Změna programu vyhrazena! / Programmes are subject to change!

Děkujeme za podporu

• • • •

**Filharmonie
Brno Philharmonic**

www.moravsky-podzim.cz